

30 ¢

РІДНА ШКОЛА

"RIDNA SHKOLA" — 39 Indian Rd. — Toronto 3, Ont. — Canada

Ч. 5 (33)

ТРАВЕНЬ, 1959

Pic V

ЦЕРКОВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ УСТАНОВАМ, РІДНИМ, ДРУЗЯМ
ТА КЛІЄНТАМ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ!
ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

АДВОКАТИ	
Б. ДНІПРО — М. ОЛІЙNIЮК 527 Bloor St. W. LE 4-3011 — LE 4-3198	
С. В. ФРОЛЯК 62 Richmond St. W. — EM 2-2585	
Т. ГУМЕНЮК, Й. РОМАНКО 57 Queen St. W. — EM 3-0630	
С. КРИП'ЯКЕВИЧ 17 Queen St. E., Suit 133 — EM 3-4448	
McCULLA WILLIAM Василь Микула 352 Bathurst St. — EM 6-9651	
ВАСИЛЬ ПАЛАМАР 17 Queen St. E. — EM 2-1941	
Д. Д. ШТОКАЛО 21 Dundas Sq. — EM 6-1681	
М. РОМАНЮК 62 Richmond St. W. — EM 2-2585	
СТЕФАН ЗАГУМЕННИЙ 6 Adelaide St. E. — EM 4-6217	
P. ZINKO DZINKOWSKI 1 Roncesvalles Ave. — LE 1-1054	
ЛІКАРІ Д-р РОМАН БАЗИН 46 Crang Ave. — LE 2-4000	
Д-р РОМАН ЦУРКОВСЬКИЙ 242 Rummymede Rd. — RO 6-6051	
Д-р НАДІЯ ІВАХНЮК 409 Dovercourt Rd. — LE 3-9992	
Д-р М. КАПУСТА 863 St. New Toronto — CL 8571 Res.: 864 Keele — RO 7-3218	
Д-р Ф. МЕЛЬНИК 750 Dovercourt Rd. — LE 6-1619	

Д-р Г. ШИМАНСЬКИЙ 312 Bathurst St. — EM 6-3874
ОПТОМЕТРИСТИ М. СТЕФАНИЮК 312 Bathurst St. — EM 3-6373
КНИГОВОДИ ІВАН ГОРДИЦЯ — J. Gordean 600 Bay St. — EM 8-3139
P. КЛИМАШ 372 Queen St. W. — EM 4-7953
Т. ЮРІЙЧУК 580 Queen St. W. — EM 4-4877
CHRISTIE DRUGS Василь Федорів 451 Christie St. — LE 6-8151
АВТОМАШИННИ PARKWAY AUTO BODY REPAIRS 1974 Dundas St. W. — LE 1-1227
БУДІВНИЧІ ACCURATE BUILDERS LTD. Horizon Wood Manufacturing Co. 734 Dundas Highway 1st Line AT 9-8601 AT 9-8559 Dixie Post Office — Ont.
HY GRADE PAINT & WALL PAPER М. Ковалський — В. Косар 23 St. John's Rd. — RO 7-0464
ДРУКАРНЯ КІЇВ 686 Richmond St. W. Toronto. Ont. — EM 3-7839
INDUSTRIAL COATING CO. Українська фабрика фарб і лакерів Т. М. Бояр 838-840 Eastern Ave. — HO 6-3634
TED'S ELECTRIC SERVICE Ф. Манастирський 50 Coolmine Rd. — LE 4-3360

Д-р Остап Грицай

Христос Воскрес!

Великдень... Колись Тарас Шевченко, змальовуючи у своїй поемі "На вічну пам'ять Котляревському" світ, переображеній красою блаженної тихомирності, порівняв його з Великоднем, — наче найкращим з усього, що в'яється з поняттям вимріяної щасливості.

— "Серце б'ється любо, — каже поет, — і світ Божий як Великдень, і люди як люди". Той зеленію першої весни ясніочий, подихом воскресаючої природи оновлений світ. Але у відвічному круговороті між смертю і життям, між завмиранням і обновою, ота великодня радість воскресенням життєвої сили захоплює не тільки душі великих поетів. Ми слухаймо лише солодких гомонів великодніх дзвонів ген понад полями й левадами України. І слухаємо наших великодніх гагілок, співаних радісними голосами жваної молоді у світлобарвних хороводах біля церкви.

Люди, овіяні леготом великої обнови і напосні вщерь тутого за обновою. Бо ця туга — це божеська спадщина людини від небес. Туга за обновою, за ущляхетненням, за досконалістю душ. Переломові течії і досягнення епох родяться з тієї туги. Від століття до століття горять віками її вогні як самітні, але ніколи не непогасні морські лампади людського поступу. Вогні туги за обновою душ. Навіть веселеніка великодня гагілка України ніби натякає на цей чисто духовий момент у людській радості Великоднем, коли, сповіщаючи про те, чим можна раювати людям з весною, відзначає у молоді не тільки змогу погуляти, але й — раду радити. Так наче б заздалегідь указує на важливу працю, яка чекає молодь в майбутньому.

Бо обновлюватись душою в силі тільки ті, що невпинно, жагуче і всебічно працюють над собою. Невтомні учні школи живого життя і школи книжної освіти. А як такі в першу чергу — рідні учні, рідні школи. Ніяка ж бо школа не зможе працювати над розвитком душі дитини так, як найближча їй, своя і рідна.

Отак, як у нас — Українська Рідна Школа. Адже історія нашої Батьківщини від найдавніших часів аж донині повна світлих прикладів туги української людини за душевною обновою, за духовим світлом, за наукою. Уже ось із глибини XII в. сяє в нас перлом многоцінним книга поуки дітям преславного князя Володимира Мономаха. Того Мономаха, що зі страху перед ним дики мадяри ґранітні "городи" із залізними брамами будували. А проте саме він, отой лицар непереможний, знає, як ніхто інший вагу освіти і науки, і повчає своїх дітей сам і велить їм учитися, звертаючи увагу, між іншим, на пильне вивчення чужих мов. Так хіба не міг дух народу під проводом таких князів воскресати до щораз культурнішого життя? А хіба не є пропам'ятне завіщення

"РІДНА ШКОЛА" журнал ОУПК та українського організованого вчителства у вільному світі. Річна передплата — \$2.50. Відповідальний редактор і видавець д-р В. Луців. Мовний — Павло Степ. — Редактує колегія. Адреса редакції та адміністрації:

"Ridna Shkola" — 39 Indian Rd. — Toronto 3, Ont., Canada.

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa.

українського шляхтича Василя Загоровського з XVI ст. вражаючим свідоцтвом того, яку вагу клала українська шляхта на освіту дітей, коли це в Загоровського саме тоді, як він карається в татарському полоні, є найбільша турбота? І хотілось би згадати тут ще хоча про таке, як напр. заходи українського владики Гедеона Балабана коло викупу "скарбу особливого" — друкарні Федоровича із жидових рук. Або про жертвовне намагання львівського Братства закласти школу для "научування дітей всякого стану", або про те, як то колись вікопомний меценат української науки і просвіти, гетьман Сагайдачний, уписується з усім січовим лицарством до Київського Братства, або — але як вичерпати тут в кількох рядках історію віків української культури? Тієї історії постепенної обнови душі народу аж до вершин геройської досконалості.

У р. 1653 Павло Алепський, подорожуючи з архимандритом Маркієм через Україну, стверджує, що українці заходились багато коло поширення письменності та що всі іх діти, навіть сироти, вміли читати, а й більшість їх жінок і доньок була письменна. Яка ж це чудова обнова, яке воскресення народу з погляду на довголітні татарські й турецькі лиходіття!

Отимто й таке знаменне воно для Шевченка, що так він при кожній нагоді зазначає дбання українського народу про просвіту. Ось сам поет ще дитиною, купує — нехай і за крадені гроші — аркуш паперу на... книжечку, де й зараз списує всячину. А героїня його поеми "Сова" іде в найми лише на те, щоб заробити собі хоч стільки, щоб і її дитя "удовине — до школи ходило". І неменше знаменна для української духовости риса наукової всебічності, отого іноді полігісторизму, що є в наших діячів різними епохами, зокрема ж у новітньому, у Куліша і в Костомарова, у Драгоманова і Франка, а своєрідним одкідом у Лесі Українки. А хіба не прегарне і не пропам'ятне те все, що нині для Рідної Школи в нас робить і жертвує українська еміграція за океаном, жертовність якої — це золота сторінка в історії нашого сучасного?

Українська Молоде!

В яких середовищах Рідного Краю чи еміграції ти й не була б, горнися до своєї Рідної Школи, люби її і жертвуєй для неї все, віддавшись усім серцем і всією душою — як Твоїй найкращій учительці і провідниці та виховній наставниці. І зберігай силовою здобуваної просвіти добру славу України як одного з цайкращих культурних середовищ європейського Сходу. Так — зберігай і шануй ту славу предків, і збільшуй її і поглиблуй во благо великої обнови у майбутньому.

Христос воскрес!

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ ТА УЧИТЕЛЬСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ СІША, АНГЛІЇ Й АВСТРАЛІЇ БАЖАЮТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
РАДІСНИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

СИХОЗАННЯ І НАЗЧАННЯ

о. д-р Ір. Назарко, ЧСВВ

Релігійно-моральне виховання

Не легко говорити чи писати про релігійне виховання, бо в нас у цій ділянці поняття помішані. Що іншого під релігійним вихованням розуміє загал, а що іншого християнське вчення. За християнським вченням, власне, немає в педагогіці окремої ділянки релігійного виховання, бо ціле виховання повинно бути просякнуте релігією, її метою і її наказами. Релігійне виховання як окрема ділянка виховання є природним вислідом того, що сьогоднішня психологія і повітні науки трактують різні ділянки життя людини частинами, утративши здібність схоплювати цілістю. Однаке це не може встояти супроти великих завдань християнства, для якого ціле життя має бути культом Бога. Можна бути добрым християнином, не мавши відповідного виховання фізичного чи естетичного, але попросту не можна собі уявити християнина, який водночас не був би релігійний. Це виходить з самого поняття християнства, з наказів св. Хрещення і з нашого надприродного покликання, що про нього ап. Павло так каже до Ефесян: "Як же нас вибрали у Ньому перед існуванням світу, щоб бути нам святыми й непорочними перед Ним у любові, наперед призначивши нас на всиновлення собі через Ісуса Христа по благоволінню свого хотіння, на похвалу славної благодаті своєї, що нею обдарив нас у Своїм улюбленім Сині" (Еф. 1, 4-7). Після цих слів апостола кожний з нас може сказати, що він є вибранець відвічної Любові. А тим актом, що через нього ми входимо в таке інтимне відношення до Бога, є св. Хрещення. Тому можна сміло сказати, що змістом релігійного виховання має бути здіслення наказів, що випливають із св. Хрещення.

Які ж причини від'ємних наслідків сучасного виховання?

I

Головна причина безуспішності сучасного виховання міститься у зетерному фалшивому переконанні, начебто наука про християнську звершеність була тільки для вибранців, а не для всіх християн. На жаль, — тає думають навіть деякі християнські виховники.

Друга причина — це натуралізм і раціоналізм, що пролізли субтельно в психологію і педагогіку й хочуть прояви релігійного життя міряти так само, як інші прояви людської психіки, елімінуючи зовсім надприродний чинник. А тому, що педагогіка спирається на психологію, маємо тут той самий натуралізм, що перехилює терези на сторону етики, базуючи відривати її від джерела, — себто від догматичної богословії. Церква, — як зазначає Папа Пій XI у своїй енцикліці про християнське виховання, — не гордuse новими здобутками науки й дозволяє їх пристосовувати, проте під умовою, що вони не вб'ють змислу до надприроди.

Третій недолік у релігійному вихованні — це його надто велике зрізничкування, розбивання на атоми, тоді як в Євангелії, в ап. Павла

й св. Отців Церкви бачимо велику концентрацію і синтезу, в якій є одна мета й одна головна ідея, що її підпорядковується все.

Четвертий недолік виховання навіть у релігійних середовищах це те, що виховники хочуть обійтися без Церкви, без її науки, без її св. Тайн, а в першу чергу без її ієрархії. Це вислід розпаношеного індивідуалізму. Тому завданням правдиво релігійного виховання є як найтісніший зв'язок з Церквою.

Релігійне виховання повинно просякати кожну ділянку людського життя й охопити цілу людину, а не тільки одну з її снаг. Таке універсальне охоплення релігійної педагогіки згоджується з домаганнями сучасної психології, так його розуміли всі великі виховники як св. Отці Церкви, чи з пізніших Спальдінг, Діпанлю, Нюмен, Мерсіє й ін.

Які ж завдання релігійно-морального виховання?

ІІ

Перше завдання релігійного виховання полягає в тому, щоб дитині дати належне пізнання Бога. В основі релігійного виховання, як і загально всякої релігійного акту, лежить пізнання Бога. Наша релігія тому спирається на догми, бо те, що ми маємо полюбити, мусимо найперше пізнати. Психологія говорить про пізнання дискурсивне й інтуїтивне. В релігії виступає передовсім інтуїтивне думання, в якому людина одним порухом душі охоплює істоту краси й правди. І саме таке думання для дітей більш доступне від дискурсивного. Без розумових основ релігійне життя є крихке й легко заламлюється, або викривляється. Тут не йдеться про якесь математично стисле розумування у відношенні до релігійних правд, бо це було б не на місці, але про те вміле узасаднення і переконання, що не має правд противних розумові, бо, навпаки, розум найкраще розвивається в сфері релігійних правд. Тут багато допоможуть влучно дібрани біблійні оповідання і добре підготовані катехизи. Але й у буденному житті, коли вихованець зіткнеться з якимось фактом, що притягає до себе його увагу, треба його спонукувати до рефлексії і до відкривання думки Божого Прорівництва, без якого ніщо не діється.

Щоб уникнути хворобливого переросту розумового чинника, мусимо ідею в'язати з життям, бо в ній є внутрішня сила, що порушує волю. Як загалом у житті, так і в релігії воля відіграє велику роль, але про силу і вартість волі не рішає хвилевий вибух, тільки сталість і консеквенція. Релігійне життя немов зачинається від волі, бо навіть до того, щоб подумати про Бога, треба цього хотіти. Майже кожний релігійний акт вимагає акту волі, бо вимагає відвернення від дійного світу, а звернення до невидимого. В дальшому розвитку воля піддержує все релігійне наставлення і викликає чини. Навіть найвищі тайни нашої віри містять у собі якісь накази для нашої волі. У вироблені волі важливу роль відіграють мотиви. Хоч маємо їх пристосовувати до розвитку виховання, проте треба тяжити, щоб це були надприродні мотиви. Ціла ділянка опанування інстинктів — це широке поле діяння волі. Дуже помічна вправа у виробленні волі — це бодай коротенький іспит совісти. Батьки й катехити повинні його вчити дітей вже від сьомого року життя.

Друге завдання релігійного виховання — це навчити дітей *почитати Бога і Йому вірно служити*. "Релігія, — пише св. Тома, — це віддання Богові чести, Йому належної. В релігії мають своє джерело передовсім унутрішні акти, тісно зв'язані з її істотою. Проте їх одночасно доповнюють зверхні акти, підпорядковані *внутрішнім*". Основою чинностей у релігійно-моральному вихованні є плекання совісти й почуття обов'язку. Совість треба виробляти у вихованка ясною поставою засад, вправою в іспиті совісти, принуками до обов'язковості і вченням слухатися голосу совісти. Коли вихованка цього навчиться, тоді легко прийдеться наложить обов'язок почитання Бога, обов'язок релігійного життя та вміння міряти всі чинності тим обов'язком. Тоді змаліє в нас таке аномальне явище, як претенсія до імені християнина при сталому легковаженні третьої Божої заповіді, обов'язку Словіді й св. Причастя та тим подібних вицвіток індивідуалізму. Однаке до цього треба, щоб усі виховники самі мали вироблену релігійну совість, щоб відчували на собі відповідальність за виховання дітей, не тільки за теперішну хвилину, але й за їх майбутність.

До суті релігії належить наша залежність від Бога, а вслід за тим послух Богові, служба Йому й жертва для Нього. На перший погляд могло б здаватися, що воно трудно впойти дітям ці поняття, а однаке досвід показав, що діти це легко собі засвоюють, якщо тільки виховник має належний підхід до них.

Однаке релігія — це справа надприродна. І все життя християнина повинно бути надприродне, повинно бути життям із віри, надії і любови. А виразом цього повинна бути *молитва*. Важливе є релігійне знання, але без виховання в дусі молитви воно залишиться тільки марним розважанням. Тому в релігійно-моральному вихованні батьки й виховники повинні присвятити молитві головну увагу й чільне місце. При цьому велику допомогу може дати літургічний рух, що сьогодні так гарно розвивається. Однаке найважливішим чинником у цьому є належне ставлення виховників до св. Тайн. Пригадую собі, який могутній вплив на молодь мав приклад викладачів гімназії Сестер Василіянок у Львові, як вони разом із своїми ученицями приступали до св. Тайн кілька разів у році.

Ці загальні засади релігійно-морального життя стосуються у відповідній мірі всієї молоді, так старшої, як і молодшої.

(Далі буде)

Пригадуємо нашим післаплатникам, що від швидкої висилки заборговань та передплати на 1959 рік залежить нормальна поява журнала та його поліпшення з усіх поглядів.

Перепрошуємо наших платників за спізнення квітневого та недоліки травневого числа. Причина — цілковитий брак фондів на видання.

ЦЕРКОВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ УСТАНОВАМ, РІДНИМ, ДРУЗЯМ
ТА КЛІЄНТАМ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ!
ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

ГАРАЖІ

WALTER DOROSZ SERVICE STATION

Tires — Batteries — Washing
1507 Dupont St. — LE 5-4095

STAR MOTORS SERVICE STATION

О. Крущельницький — В. Тимоць
3441 Dundas St. W. — RO 6-7721

GEORGE'S GARAGE

Ю. Купакінський
1 Ray Ave., at Weston Rd. — RO 6-6744

ФОТОГРАФИ

ANNE'S PHOTO STUDIO

В. Трач
865 Queen St. W. — EM 8-3147

ASTOR STUDIO

Осип Васік
828 Bloor St. W. — LE 4-1907

COLLEGE PHOTO-STUDIO

I. Ярмолюк
499 College St. — WA 2-2507

STEVEN PHOTO STUDIO

Ст. і. О. Кутовий
927 Bloo rSt. W. — LE 1-0777

AURORA — Photo Engravers Co.
525 King St. W. — EM 8-4995

KUSHNIR'S CREDIT JEWELLERS
529 Queen St. W. — EM 6-1384

КНИТАРНІ

ARKA BOOKSTORE

575 Queen St. W. — EM 6-7061

Пластикова крамниця "ПЛАЙ"
344 A Bathurst St. — EM 8-5243

Пластикова крамниця "ПЛАЙ"
768 Queen St. W. — EM 3-2748

PETER'S CUSTOM TAILORS

Петро Чаплінський
1194 Queen St. W. — LE 6-7664

КРЕДИТОВІ СПІЛКИ

БУДУЧНІСТЬ

140 Bathurst St. — EM 6-9863

УКРАЇНСЬКА (Торонто) КРЕД. СПІЛКА

297 College St. — WA 2-1402
105 Edwin Ave. — LE 2-3646

КРЕДИТОВО СПІЛКА

ПРИ ЦЕРКВІ М. В. Н. П.
278 Bathurst St. — EM 8-4227

КРЕДИТ. ПРИ ЦЕРКВІ св. о. НИКОЛАЯ

770 Queen St. W. — EM 4-2774

МЕБЛІ

ALEXON'S Upholstering & Furniture
2591 Dundas St. W. — RO 6-8476
J. Oleksiw — Res.: LE 4-2261

ROCHESTER FURNITURE

М. Герус — М. Дейнега
423 College St. — EM 4-1434

МОЛОЧАРНІ

M-C DAIRY CO.

212 Mavety St. — RO 6-6711

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St. W. — RO 7-1728

Y. ONYSCHUK & CO.

Асекурація всіх родів
333 Roncesvalles Ave. — LE 4-4241

ОБУВА

ОРБІТ

Shoes — Novelty — Gifts Centre
434 Queen St. W. — 438 Bloor St. W.
EM 6-4572 WA 3-8009

PANAMA SHOES

Федір Лавринюк
610 Queen St. W. — EM 4-0518

ОГРІВАННЯ — ФОРНЕСИ — ОЛІВА

ALBERTA FUEL LTD.

420 Buthurst St. — WA 2-6862

Ластівка з рідних земель...

Ми не знаємо, хто і нащо вислав січневе число нашого журнала на рідні землі, в Тернопільщину. Знаємо тільки те, що звідти з відповідю не забарилися, бо редакція дісталася назад свій коверт, а в ньому не число журнала "Рідна Школа", але орган Тернопільського обласного і міських комітетів КПУ та міських рад депутатів трудящих, т. зв. "Вільне Слово".

Та на цьому не кінець. Якась "трудяща" рука і дописочку встановила, крім того, газетку добре пережувала і "краї" місця фіолетовим атраментом позначила, одним словом, попіклувалася...

Починено від дописочки, що її невідомий автор назвав "пост скріптум": "Прошу розбудувати якусь індустрію в Канаді, але вже не сваріться і не бйтесь по "піску". І це все, що написав автор. Щоправда тут сказано і так багато. Автор, мабуть, хотів із "редакторів" газетки, підкresлив місця, які сьогодні не потребують навіть коментарів. Вони ясні у своїму фалші і облуді. Ось вони: спутник, члени верховної ради УРСР, праця — невільничий труд тернопільського залізничного депо, як виконати хрущовську семирічку, пропозиції педагогів, назріле питання або як керувати навчанням у школах, не заспокоюватись досягнутим або про недоліки в праці, і це вже все, що відмічено для нас.

Нас цікавлять педагогічні питання, зокрема проблема: як виконати хрущовську семирічку?

Які ж зміни у шкільних справах СРСР? А ось які — Нікіта Хрущов і йому подібні плянують нову семирічку і своїми "указами" відривають від шкільної лави увесь доріст та кидають його в обійми фабричного чи іншого молоха. Сказано ж, що: "Після закінчення восьмирічної школи учні повиннійти на виробництво, де на короткострокових курсах мусять опанувати певну кваліфікацію. Потім, працюючи, здобувати середню освіту у заочних, вечірніх (змінних) школах."

Цікава думка західнього, вільного світу про цю зміну. Дуже влучно відзначила це газета "Філаделфія Інквайрер", написавши: "Нема сумніву, що дочки і сини партійних бюрократів матимуть можливість продовжувати свою освіту. Можливо, що дехто з найдібніших учнів восьмирічок теж не буде посланий на виробництво, а матиме змогу вчитись далі. Для загальної ж маси доросту цих перспектив і можливостей нема"!..

Зміни тексту 101 статті конституції СРСР стверджують, що сила большевизму — це сила надутої жаби: надулися, далі нікуди і — хоч лопні!.. Довелось навіть дітвору на виробництво, в панцирязнє ярмо, запрягати...

Не тільки уряди західніх держав так ці справи розглядають — сподіваємося, що так думає увесь український народ, а навіть оті соцветські педагоги, які мають в собі людяність і являють собою справжніх педагогів.

Щоб не бути голословним, наведу звіт "Учительской Газеты" з 20. XI. 58, про збори Академії Педагогічних Наук. Як бачимо з того звіту, при обговорюванні хрущовських тез, створилася сильна опозиція і самі збори відбулися дуже бурхливо. Виступи акад. Сухомлінського — директора Кіровоградської школи, акад. М. Сандросяна, акад.

Арсеньєва, члена-кореспондента М. Шевченка та інших підтверджують, що в СРСР давно заведено модерну панщину для старших, а тепер Хрущов береться до дітвори...

Якже хотілося б, щоб наші брати на батьківщині могли пізнати людське життя у вільному світі не тільки через призму советської преси, яка мабуть в одній лише замкненій від світа большевій користуватися може такою непристойною і брехливою лайкою, якою вона так барвисто і соковито обсилає українську еміграцію за те тільки, що не захотіла комуністичного раю. Якже хотілося б, щоб вони могли прочитати на сторінках своєї преси ось такі думки, що їх висловив колишній прем'єр Канади Луї Сен Лоран:

"СПІВПРАЦЯ"

Від найдавніших часів ми в Канаді відкрили потребу співпраці, що на загально-краєвому відтинку проявилася найкраще довершенням Конфедерації. З уваги на нашу різноманітність мов, минуле і традиції, ми запізналися з потребою взаємного респекту для поглядів і переконань наших співгромадян канадійців — так одиниць, як і представантів культурних і групових спільнот.

Єдиність мети — полягає на творенні, плеканні, втримуванні і дальшому розвитку зрілої нації через свідоме практикування взаємного респекту, що зродив справжнього духа розуміння й поміркованості, отих двох граней нашого канадійського способу життя, які, на мою думку, повинні бути зараховані до наших найбільших цінностей без уваги на наші велики матеріальні багатства і наш швидкий прогрес.

("Канадійська Сцена")

Лос Анджелес, П. 5. 1959.

Мені, одинокій тут учительці на далекому заході, дуже допоміжний під кожним оглядом журнал "Рідна Школа". Хоч не маю багато часу, бо п'ять днів працюю поза хатою, а шостий у рідній школі, все ж старайся прочитати його, як то кажуть, "від початку до кінця". Жалю, що так далеко живу, що не можу брати участі в педагогічних з'їздах, немає з ким поговорити в школінських справах, ани порадитись в прикрих хвилинах. Добре вам, педагогам у великих скучченнях, ділитеся своїм досвідом, а в мене понад 20 дітей, вік 6-14 літ. Треба ділити їх на різні класи, учу цілу суботу, а потім сумнів, чи користають мої діти з того навчання? Та з мене завзятуща пластиунка: не піддаюсь зневірі, тим більше, коли бачу що громадянство уміє оцінити мою працю.

Прошу прийняти сердечний привіт!

Наталка Березовська

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ!

Висилаємо Вам наш журнал "Рідна Школа". Якщо Ви не бажаєте його передплачувати, прохаємо Вас повернути його в тому самому опакуванні або вислати належність поштовими значками. Якщо не дістанемо звороту, будемо уважати, що Ви бажаєте бути передплатником.

З глибокою до Вас пошаною

Адміністрація "Рідної Школи"

Міняти підсоння, а не душу

Українським дітям, які вже свою рідну мову забувають

Еміграція така ж стара, як і люди на світі. Еміграція розпочалася ще від того часу, як Господь на покару за гріх вигнав наших перших праобразів із раю.

І ми всі вигнані з раю, розпорощені по цілому світу, живемо на еміграції. А з того раю нам, як каже один великий богослов Еварез, три лише пам'ятки залишилися: зорі на небі, квіти на землі та очі невинної дитини. І на ці зорі на небі, ми завжди повинні спрямовувати наш зір!..

На еміграцію мусів іти також колись і Богом вибраний Ізраїльський народ. Тоді, коли перебував у вавилонській неволі 70 літ. Але й тоді не забував про свою рідну землю, та устами пророка Єремії віріав:

"На ріках вавилонських ми сиділи і плакали,
Коли про тебе, Сіоне, згадували..."

А на другому місці говорив:

"Коли про тебе я мав би, мій рідний Єрусалиме забути.
Нехай усохне язик мій і правиця моя!"

Більше як дві тисячі літ тому мали свою еміграцію й римляни — пани тодішнього світу. І коли тому Римові загрожувала в Африці велика морська потуга — Карthagіна, устами тодішнього свого великого державного мужа Сципіона він вирішив, що ту Карthagіну за всяку ціну таки треба знищити. "Ceterum censco Carthaginam delendam esse!" І їй дійсно римляни й знищили, і туди, до Карthagіни, від того часу стали стягати й там поселювати емігрантів з Риму і взагалі з Італії. І видно, що декотрі з них стали вже винародовлюватися, а може вже й асимілюватися, а може й у науку декотрим, щоб не асимілювалися, великий письменник римський того часу Овідій, уважав за відповідне, як грізне "мemento" кинути отакі слова: "Coelum non animum mutant, qui trans mare currunt!" Ті, що покидають батьківщину й виїздять за море, зміняють тільки підсоння, але ніколи не можуть змінити душі. Були також і такі в Римі, які уважали еміграцію за мету наживи. От згадати хоча б такого Верреса, який виємігрував на острів Сицилію і знишив і обдер її так з усього добра і маєтків, що найславніший того часу промовець Ціцерон уважав своїм обов'язком публічно Верреса в римському сенаті оскаржити, зганьбити й жадати його покарання.

І в нас, в Україні, еміграція — це річ не нова. Уже в татарських часах, а то ще й раніше, мусіли не раз наші предки залишати добре на-сиджені місця і... йти світ-за-очі. Таке було і в козацьких часах, як і після зруйновання Січі. Чимало козаків-очайдухів, не хотячи йти під московську кормиго, покинули Матір-Січ і на своїх чайках переплили океан і дісталися аж... до Америки! Про це згадує в своїх споминах Гончаренко, український православний священик із Києва, який після різних мандрівок дістався 1867 р. аж на Аляску й там стрінувся з нащадками давніх козаків. Наприкінці 18 ст. пропав у Відні нашадок давнього козацького роду Войнаровський безслідно, щоб опісля опинитися аж у Сибіру.

Торонто, травень 1959.

Сергій Чуб

Мої думки...

Перечитуючи цінний журнал "Рідна Школа", я відчуваю ту ширу посвяту й дбайливе старання пана редактора і всіх співробітників журнала, щоб пригадати й пояснити нашій спільноті важливість справи належного національного виховання нашого молодого покоління на чужині, щоб зберегти її для нашої щастливої батьківщини в час потреби та щоб тоді й батьки й виховники могли повторити рядки вірша Володимира Самійленка:

"Знай, що в час страшний
Твій син Тобі!) не пожаліє крові."

І от мені пригадується тривога в широкій українській пресі про загрозу денационалізації нашої молоді поза межами дорогої Вітчизни.

Тут я хотів поділитися своїми спостереженнями, бо я перебуваю довгий час у старій історичній країні, а ще до того в одній з наймолодших держав світу — Ізраель. Я примічав, з якою дбайливою опікою, зусиллям та жертовністю проводять тут виховання своєї молоді із самого початку її розумового формування. Здобутки цього старання переконують, що справа виховання дійсно найважливіша й найголовніша, зокрема в наших обставинах.

Приглянемось до різних національно свідомих народів на близько-му та середньому Сході, які, з тієї чи іншої причини живуть поза межами своєї вітчизни десятки століть. Наприклад: греки, вірмени, ізраеліттяни, асирійці... Чи в них існує загрозливе питання денационалізації? — Ні. Розуміється, є випадки асиміляції, але не загроза денационалізації. У згаданих народів батьки, як правило, національно свідомі, своїх дітей вони привчають із самого початку тільки до своєї рідної мови, своїх рідних звичаїв також і у дитячих садків, коли ж початкове шкільне виховання не своє рідне, тоді паралельно з ним батьки або хтось із знайомих пильно вчать дітей своєї мови, релігії, історії, своїх славних традицій, і в дітей формується вроджена любов до всього свого, діти стають горді своєю національністю — уважають свій народ завищайше від інших. Душа молодої людини сформована її вже не може бути й мови про її асиміляцію.

Придивимось до імігрантів молодих чи літніх, що прибувають до Ізраеля. Прибуваючи до відновленої своєї батьківщини, вони зустрічають тут чимало труднощів, а саме: мусять звикати до клімату країни, до характеру місцевого народу, хоча її свого, багато працювати у тяжких обставинах, часами не за своїм фахом, проте імігранти з любов'ю й самопосвятою входять у життя країни. Раді та задоволені, що кінець-кінцем вони у свому домі, бо ще з дитинства зформувалася в них душа з вродженою любов'ю до всього свого. Але... правда, є імігранти, хоча вони значна меншість, які швидко розчаровуються труднощами, їм тут

—
') Батьківщині.

ніщо не подобається, вони тільки й прагнуть якнайшвидше переїхати в іншу країну, де могли б жити легше та краще. Придивимось до них ближче, то узнаємо, що вони надбали культуру не свою в періоді раннього розвитку, а культуру тієї країни, де родилися, вони й полюбили її далі люблять. Зі своєю ж рідною культурою познайомилися вже згодом, визнають себе ідейними ізраелитами, але здається, що ідея не така міцна в такому випадку, як природжена любов до рідного з дитинства, тому при дуже скрутних обставинах такі типи поступаються, не витримують.

В загалі формування людини з малих літ добре відоме педагогам, психологам і навіть рядовим батькам, але в наших обставинах треба звесь час повторювати оце важливе питання й не тільки батькам, але всьому українському загалу, якому ще болить наша національна нездатність. Усі повинні вважати за свій святий обов'язок — підтримувати всі виховні інституції нашої молоді: дитячі садки, початкові й середні школи та різні молодечі організації, включаючи педагогічну пресу, видання основних і посібників шкільних підручників, видання рідних і світових класиків, позаочні курси. І все це треба поставити на належну височину. Це не є тільки привілей батьків, — він належний до всіх наших громадян. Наш національний гін вимагає рятувати нашу молодь від денационалізації.

Гайфа, Ізраель, квітень 59.

ЦЕРКОВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ УСТАНОВАМ, РІДНИМ, ДРУЗЯМ
ТА КЛІЄНТАМ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ГНАТ ПОВОРОЗНИК

президент

ESSEX PACKERS LTD.

HAMILTON — TORONTO

Tel.: EM 6-2127

Володимир Мацьків

Приклад, гідний наслідування

6-літня діяльність та зовсім задовільні висліди праці товариства "Молода Просвіта" уповажнюють мене до твердження, що такі організації можуть принести дуже великі користі для нашого майбутнього, головно в більших скупченнях наших людей.

"Молода Просвіта" у Філаделфії придбала досьогодні зовсім важливу бібліотеку, яка числить поверх півтора тисячі томів, починаючи від казочок та байок для наших найменших, кінчаючи на поважній, науковій літературі. Цю бібліотеку провадить та адмініструє сама молодь. Вона випозиає книжки, провадить всякі реєстри, касує оплату (по 2 ц. від дітей та молоді і по 5 ц. від дорослих), провадить усі рахунки, робить зіставлення та приготовляє звіти.

Річ ясна, що все це провадиться під наглядом старших, які належать до патронату "Молодої Просвіти" і все перебувають в домівці та на кожному кроці готові порадити та помогти.

Випозичені книжки можна брати додому, або читати на місці. Кожний молодий читач одержує до кожної книжки відповідну анкетку, яку є зобов'язаний виповнити. Без прочитання книжки анкетки виповнити не можливо.

Це є контроля для читача. Вона примушує його також до думання.

Домівка "Молодої Просвіти", завдяки допомоги старших, є доволі обширна, гарно обладнана та естетично прикрашена релігійними та національними образами. В часі діяння бібліотеки, часто надається українську музику. Насилення голосу в голосниках регулюється так, щоби не було перешкоди в читанні чи іншій праці. Тони укр. мельодій лілються лагідно та дискретно аж у саму душу, як сказав один відвідувач з інших околиць. В домівці є також піяніно та різні гри та забави.

Це все сприяє, що молодь горнеться до своєї читальні дуже радо і часто жаліє, що час так скоро летить і треба вже її замикати.

Членами "Молодої Просвіти" може бути кожна українська дитина, починаючи від 6 літ (приходять і молодші) аж до університетських студентів (приходять радо). Для кожного є тут щось цікавого. З бібліотеки можуть користати також дорослі. Членська вкладка виносить для молоді \$1.00, а для дорослих \$2.00 на рік.

Треба зазначити, що члени "Молодої Просвіти" доволі часто беруть участь в різних імпрезах, головно в академіях, які влаштовують старші і молодь (минулой зими було було близько 10 виступів). Вони виголошують промови, декламують, влаштовують збирні рецитацій та інсценізацій тощо. До цього приготовано відповідну гардеробу, що має потрібне число укр. стилевих одягів (гуцульські, козацькі, стрілецькі тощо). При бібліотеці започатковано збирати також архів.

Про здобуття фондів на біжучі потреби "Молодої Просвіти" також дбає молодь. Уряджує збірки, ходить колядувати, організує забави тощо.

Щоби поглибити знання рідної історії, влаштовується відповідні імпрези. Одною з таких імпрез було змагання зі знання історії України, княжої доби з нагоди 1000-ліття християнства в Україні. На кілька місяців наперед були уложені і подані до відома питання з історії України.

їни. Цих питань було кілька серій — залежно від віку змагунів. Ці питання молодь мусіла опрацювати. Самі змагання відбувалися перед спеціальною комісією, зложену з педагогів та представників суспільності (священик, редактор і т. п.), які оцінювали відповіді кожного змагуна. Питання були написані на картках, для кожної групи окремо. Питання брав собі сам змагун і на них відповідав. По закінченню багато змагунів одержали цінні нагороди в книжках. Тепер приготовляється змагання з козацької доби (ювілейний рік Мазепи).

Часом в домівці висвітлюється цікаві фільми або знімки, часом бувають відповідні доповіді тощо.

Праця "Молодої Просвіти" поширюється та поглибується з кожним місяцем. Щораз прибувають хлопці та дівчата навіть з дальших околиць. Членство молоді в "Молодій Просвіті" зовсім не перешкоджає її належати до Пласту, СУМ-у і іншої організації. Тут немає суперництва, але допомога.

Своєю працею в бібліотеці, виступами перед загалом приучується наша молодь до суспільної праці, приготовляється до ідейної роботи та має змогу нав'язувати контакти зі старшим поколінням, одним словом: має змогу виховатись на добрих українців.

Тому було б дуже побажанням, щоб досвід, здобутий при праці "Молодої Просвіти", не пропав марно, але щоб був використаний і в інших наших скupченнях.

(Хто хотів би дістати докладніше дані про працю "Молодої Просвіти" у Філадельфії, хай звернеться до основника і голови цієї організації п. В. Татомира — 801 N. 26th St., Philadelphia 30, Pa., USA.)

НА ЛЕКЦІЇ ІСТОРІЇ

Вам уже відомо, що наступники Магомета прийняли титул каліфів. А тепер нехай хтось із вас хутко скаже, як називався край, у якому вони володіли.

Один із учнів підводиться і самопевно відповідає: — Каліфорнія.

ДОБРА РАДА

Молода дівчина заграла в присутності піяніста Рубінштайна місичну сонату Бетовена, а опісля спітала, що він думає про її хист. Рубінштайн погладив її по голівці та й каже: "Дуже добре, дитинко, учиться гаптувати!"

У ШКОЛІ

— Івасю, твоя домашня вправа про собаку слово в слово така сама, як у твого братіка, як це може бути?

— Бо це була та сама собака, пане вчителю!

ПРАКТИЧНИЙ СИНОК

— Поцілуй, дитино, тітку, то дістанеш двадцять п'ять центів.

— Як дістану гроші наперед, то поцілую. Безкорисно не думаю цього робити. Учора ви обіцяли мені п'ядесят центів, як вип'ю гіркі ліки, а ще й досьогодні не дістав ані цента...

ЦЕРКОВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ УСТАНОВАМ, РІДНИМ, ДРУЗЯМ
ТА КЛІЄНТАМ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ!
ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

FUTURE FUEL OIL LTD.

& Service Station
945 Bloor St. W. — LE 6-3551

New Way Plumbing & Heating Co.
Михаїло Сетник і Осип Сояк
892 Bathurst St. — LE 5-6654
LE 3-9143 LE 6-6196

ПЕКАРНІ
BEAVER BREAD LTD.
103 Lightborne Ave. — LE 5-7445

THE FUTURE BAKERY
А. і Р. Вжеснівські
735 Queen St. W. — EM 8-4235

ROWNTREE BAKERY
546 Rogers Rd. — RO 9-0774

ПЕРЕВОЗОВІ БЮРА
DNIPRO-MOVERS & CARTAGE
І. Лойкоєвський
63 Sorrento Ave. — LE 3-4082

ПОХОРООННІ ЗАВЕДЕННЯ
Василія Заліщука
455 Queen St. W. — EM 8-5370

CARDINAL J. & SON
366 Bathurst St. — EM 8-8655

РЕАЛЬНОСТЕВІ БЮРА
Д-р І. БОЙКО
383 Roncesvalles Ave. — LE 4-8821

J. DALE — REAL ESTATE
І. Самотілка
567 Bathurst St. — WA 4-6541

ASTRA T. V. SERVICE
930 Bloor St. W. — LE 7-3101

РЕСТОРАННІ
FLOWER GARDEN GRILL

П. Мартинюк
751 Queen St. W. — EM 8-0608

GLORIA GRILL & DELICATESSEN
Л. і С. Крохмалюки
883 Queen St. W. — UN 1-0041
Res.: EM 6-3109

"ОДЕСА" РЕСТАВРАНТ
Ст. Гуляк
512 Queen St. W. — EM 8-0005

OLIMPIA RESTAURANT
484 Queen St. W. — UN 1-0024

QUEEN FISH & CHIPS
С. Шлапак
859 Queen St. W. — UN 1-0522

VICTORIA GRILL
П. і В. Наумчукі
612 Queen St. W. — EM 6-3380

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ
TAGLIETTI HARDWARE

П. Головатий
1477 Dundas St. W. — LE 6-3826

TORONTO REFRIG. FIXTURE CO.
937-947 Queen St. W. — EM 4-5461

Українська гуртівня споживчих товарів
UBA TRADING CO.
420-428 Bathurst St.
WA 2-6115 WA 2-6116

ЦЕРКОВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ УСТАНОВАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХІЛЬНИКАМ "РІДНОЇ ШКОЛИ" ТА ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
БАЖАЄ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ — ХРИСТОС ВОСКРЕС !

РЕДАКЦІЯ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ "РІДНОЇ ШКОЛИ"

БАТЬКИ ~~І~~ ДІТИ

Б. Бич

Музичне виховання дитини

Музика займає велике місце в естетичному вихованні дитини. Вона своїми особливими виражальними засобами сприяє вихованню і розвитку почуттів, емоційного уявлення, формуванню художніх поглядів і смаків. Перша музика, яку чує дитина, це мелодія колискової пісні. Пісні матері надовго залишаються в пам'яті дитини, іноді на ціле життя.

Музичне виховання дітей не можна обмежити учбовою роботою в школі. Дуже добре, коли до цього залучають батьків, коли в сім'ї виховують любов, інтерес, звичку до музики, закріплюються знання і навички, одержані в школі.

Які ж завдання батьків у музичному вихованні дитини? Вони повинні привчати дітей з малку слухати і розуміти музику. Найперше потрібно привчити дитину слухати пісню. Пісні треба лідбірати відповідно до віку дитини. Навіть найменшим слід співати пісні, які пробуджували б у них інтерес до навколишнього світу: "Зайчик", "Дощик", "Півник", "Ялинка" тощо. Співаючи, батьки повинні пояснювати зміст і настрій пісень. Старших дітей можна знайомити з піснями, що відтворюють образи природи, життя дітей в школі.

Величезну роль в музичному вихованні відіграють народні пісні. Дітям треба прищеплювати любов до них; згодом ці пісні допоможуть їм краще зрозуміти і полюбити українську класичну музику.

Батьки повинні всіляко сприяти активній участі дітей в шкільних хорових гуртках, по можливості організовувати хорові співи вдома. Хоровий спів — найкраща форма учбово-музичної діяльності для розвитку музичних здібностей, уяви, творчої активності, цілеспрямованості дітей.

Крім пісень, корисно слухати найрізноманітнішу музику, опери, оркестри духових та народніх інструментів.

Добре, коли в сім'ї організують дитячі свята в день народження дитини чи в якийсь інший святковий для сім'ї день. Нехай діти на цих домашніх святах заспівають тих пісень, що вивчають в дитячому садку, в школі, або улюблених "домашніх" пісень. Добре, коли з дітьми будуть співати і дорослі. Потім нехай діти під музику якогось інструмента потанцюють. Можна організувати цікаву музичну гру на уважність дитини та гостроту слухового сприйняття. Зміст її такий: на музичному інструменті виконується знайома чи незнайома дітям мелодія в певному ритмі. Один або двоє дітей виходять з кімнати. Всі присутні задумують завдання, яке мусять виконати діти, що вийшли з кімнати. Задумане виконується під музику. В міру наближення до мети музика стає голоснішою, при віддаленні — затихає, а коли діти виконують завдання, музика звучить дуже голосно, урочисто.

В ході гри можна організувати концерт-загадку та інші розваги. Такі заходи сприяють розвиткові музичних здібностей дитини. Коли дитина здібна до музики, вона правильно реагує на мелодію, відчуває ритм, швидко запам'ятує мелодію і вміє її повторяти голосом чи підібрати на якомусь інструменті, проявляє любов до музики і бажання слухати її.

Але наявність здібностей ще не означає того, що дитина може стати музикантом-професіоналом. Для цього потрібні роки навчання в спеціальному музичному закладі і наявність у дитини плодотворчої працездатності.

Часто у батьків виникає питання: з якого ж віку починати навчання дитини грі на музичному інструменті? Це залежить від того, на якому інструменті вчитиметься грати дитина. Наприклад, на духових інструментах навчання можливе не раніше як з 11-12 років, на фортепіані і скрипці з 6 років, на гітарі та інших народніх інструментах — з шкільного віку.

Велике значення для музичного виховання дитини має ознайомлення її з життям великих композиторів. Дитинство знаменитих композиторів Бетховена, Лисенка, Моцарта може послужити добрым прикладом у вивченні музики.

Батькам, які зацікавлені в музичному розвиткові дитини, слід і самим читати таку літературу, розповідати про неї дітям. Корисно ознайомити дітей шкільного віку і з іншою літературою про музику та музичну грамоту.

Все це послужить надійним фундаментом для дальніої підготовки наших дітей та молоді до пізнання геніальних творів класичної музики.

Конкурс української дитини

Журнал "Рідна Школа" переводить конкурс української дитини. В конкурсі повинна брати участь кожна дитина, яка:

1. Знає добре українську мову в слові і в письмі.
2. Має задовільне знання з українознавчих предметів у Рідній Школі.
3. Добре вив'язалась на дитячому чи іншому виступі.
4. Має добірну українську бібліотечку.
5. Напише і перешле до Редакції добрій спомин, свої враження чи інше.
6. Виступала перед чужими (в школі чи в іншому місці) в обороні України.
7. Має гарний і стилевий народний стрій, в якому виступала перед публікою.
8. Знає українські казки, вірші наших поетів та оповідання чи повісті.
9. Погратить вияснити всі більші церковні і національні свята та традиції.
10. Не пропустила ні разу Служби Божої та науки в Рідній Школі.

Що так є — мусять підтвердити батьки, вчителі Рідних Шкіл, парох або голови організацій, де дитина виступала. Батьки або діти самі перешлють до Редакції "Рідної Школи" коротенько описаний чин чи відзначення дитини, кілька слів про саму дитину з віком включно та

долучать знимку дитини. (Кошти кліше покривають самі батьки). Редакція помістить в журналі знимку кожної дитини та кілька слів про її знання чи добре діло, щоб читачі, які децидуватимуть, котра дитина повинна дістати нагороду, знали, чому ту дитину відмічається. Про першунів-дітей децидуватиме кількість голосів-купонів від читачів. Купони будемо вміщувати в журналі. Участь в конкурсі повинні брати всі діти, що визначаються поступами чи знанням будь-якої, поданої вище точки, бо хтось може добре знати мову, інший має стилевий стрій, а ще інший найкращий учень у Рідній Школі.

Редакція журналу "РІДНА ШКОЛА"

Не видані рукописи

Із післяслова до "Бабуніних казок" Т. Білецької довідуємося, що в архіві ОПДЛ лежать десятки рукописів, які ждуть свого видання, але не появляються через брак фондів. Ці рукописи в першу чергу померлих наших письменників. Ця спадщина так таки і не появиться другом, якщо її далі буде в нас панувати байдужість до спрази нових видань дитячої літератури. Є теж ряд писань сучасних наших авторів, які теж лежать, деякі вже й більше десятка років...

Є теж ряд творів, які були надіслані на літ. конкурси ОПДЛ, проголошувані ще в Німеччині, а які лежать тепер в архіві УВАН в Нью-Йорку і ждуть, щоб видобути їх на деннє світло.

Варто назвати деякі твори-рукописи: Авенір Коломиєць: "Громадка Бородайка Дадка" — велика казка-позість (друкована досі тільки в уривках), і цього ж автора п'еса для лялькового театру, нагороджена на конкурсі ОПДЛ "Про Оксанку бранку". Ачтін Лотоцький: "Як сонце зайшло" — збірка істор. оповідань з часів Литовсько-Української державності і "На нові шляхи" — історичні оповідання з часів козаччини. Обидві збірки — це продовження відомої збірки оповідань цього ж автора п. з. "Княжа слава".

М. Петрів: "Добриденъ, діти" — збірка оповідань, казок і поезій для дітей молодшого віку.

Ніна Бурик: "Пригоди Тарабанчика" — оповідання-казка для дітей молод. віку.

Олена Цегельська: Вибрані оповідання й казки для дітей мол. віку.

Юріс Тис: Казки й оповідання — збірка для дітей молод. і середнього віку.

М. Дмитренко: "Михайлик" — сповідання для юнацтва про юного розвідчика УПА — підпільне видання 1949 в Україні, варта перезидання.

Р. Завадович: "Пригоди Гномика Ромтомтомика" — нова, перероблена й поширена редакція. Для дітей молод. віку. Крім цього, збірка оповідань і віршів.

М. Погідний: Збірка казок і оповідань для дітей молодш. віку.

Л. Полтава: Збірка оповідань для дітей серед. і старш. віку.

Іван Людим: "Море нам по коліна" — пригодницьке оповідання з сучасного життя пластового і сумівського юнацтва.

Скороговорки, загадки, недомовки — збірка з кольор. ілюстраціями О. Судомори для дітей молодш. віку.

Теодор Шторм

Діти

До Райнгарда прибігла гарна дівчинка. Звалася Єлісавета, а мала вона п'ять літ. Він був два рази старший від неї. На шиї мала червону шовкову хустинку, дуже пасувала до її карих очей.

— Райнгарде! — кликнула. — Маємо вільне! Сьогодні нема науки і завтра теж!

Райнгард поставив рахівницю, яку тримав під пахою, за двері. Вибігли з хати і через хвіртку у город, а потім на луку. Дуже тішилися несподіваними феріями.

Райнгард з Єлісаветою брали грудки землі і ставили хатку, у якій мали замешкати.

Уже все було готове. Бракувало лише лави. Тож узялися швидко до праці. Цвяхи, молотки і потрібні дошки були приготовані.

Райнгард будував, а Єлісавета збирала попід стіною насіння дикої малюви у фартушок. З них мала нанизати пацьорки на тоненькі стяжечці і врати на шию.

Райнгард, хоч і мав деякі покривлені цвяхи, зробив лаву. Утішений вибіг на другий бік соняшної луки.

"Єлісавето!" — кликнув, а та, почувши голос, прибігла з розбурханими вітром кучеряями.

"Ходи!" — сказав. "Наша хатка вже готова! Тобі гаряче. Сядемо на лаву і я тобі щось оповім."

Рідне слово — великий декляматор-хрестоматія для дітей і юнацтва. Ілюстрований.

Т. Шевченко: "Кобзар" — вибрані твори для дітей старшого віку, з життєписом і численними поясненнями та ілюстраціями.

Т. Шевченко: "Кобзарик" для дітей молодшого віку. Ілюстрований.

У підготовці українознавча Дитяча Енциклопедія — один том уже викінчується до друку.

Подані назви — це тільки частина того духового добра, яким розпоряджає ОПДЛ і яке жде на появу друком. Книжка для дітей і юнацтва вимагає гарного видання в мистецькому оформленні, з ілюстраціями. Такі видання особливо коштовні і вимагають своїх фондів...

Виринає питання: чи появляться друком названі твори і ряд інших, чи далі спочиватимуть в архіві?

Обоє сіли на новій лавці. Єлісавета брала коліщатка - зернятка з фартушка і нанизувала на стяжечку.

Райнгард почав оповідати:

"Були три пряхи — —"

"Ах," сказала Єлісавета, "я це знаю вже напам'ять; ти все мені оповідаєш те саме."

Райнгард більше не оповідав про пряхи, а почав оповідати історію про бідного чоловіка, якого вкинено до лев'ячої ями.

"Була темна ніч," сказав, "знаєш? Дуже темна ніч, а леви спали. Деколи у сні позіхали і висолоплювали червоні язики: перестрашений чоловік здригався і думав про ранок. Нараз блиснув ясний промінь і йому привидівся янгол. Кивнув до нього рукою і він підступив до стіни.

Єлісавета уважно слухала.

"А мав він крила?" спитала.

"Це лише така історія", відповів Райнгард.

"То не був янгол? Ох, Райнгарде!" сказала і тупо вдивлялася йому в очі. А коли глянув на неї захмарено, недовірливо спитала:

"Чому ж так говорять все мама і тета, а також учитель у школі?"

"Не знаю, чому," відповів.

"Чи нема теж левів?" — спитала Єлісавета.

"Леві?! В Індіях жреці запрягають їх до возів і їдуть ними по пустинях. Як підросту, то поїду туди. Там тисячу разів краще, як у нас, бо там нема зими. І ти поїдеш туди зо мною. Поїдеш?"

"Так" — сказала Єлісавета. "Але наші мами поїдуть теж із нами."

"Ні!" — сказав Райнгард, "бо вони застарі і не можуть з нами їхати."

"Але я не можу сама їхати."

"Ні, можеш. Ми одружимося, і тоді ніхто не матиме права нам нічого заборонити."

"Але моя мама плакатиме!"

"Ми ж повернемося знову" — сказав швидко Райнгард. "А ти лише скажи, чи поїдеш зі мною? А як ні, то я поїду собі сам та й ніколи не повернуся."

Дівчинка почала плакати.

"Не будь такий недобрий. Я поїду з тобою до Індії!"

Райнгард узяв її за обидві руки і потягнув на луку.

"До Індії, до Індії!" — приспівував і крутився в колі. Червона шовкова хустинка обвинула її шию.

Незабаром полішив її і сказав поважно:

"Із цього нічого не буде, бо ти не маєш охоти їхати."

"Єлісавето! Райнгарде!" — почули голос із-за хвіртки.

"Ми тут! тут!" — відповіли діти і, тримаючися за руки, побігли до хати.

З німецької переклав Семен Фодчук

ЖУРНАЛ "РІДНА ШКОЛА" ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ В ХАТІ КОЖНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ!

Д. Панасів

Від продавця часописів до славного винахідника

Тома Едісон змалку був неподібний до інших дітей. Замість бавитися із ровесниками, все щось будував, копав, клеїв. Не можна сказати, щоб був понурий, ні - мешканці американського містечка Майлен, де жив Тома з батьками, дуже його любили за веселу вдачу і дзвінкі пісеньки.

Дуже швидко навчився читати. І полюбив книжку. Вже десятилітнім хлопчиною знов змінився читати про техніку і природу. Коли мав уже 12 років, дозволили йому користуватися міською бібліотекою. Вирішив прочитати всі книжки, кожного дня позичав нову. Були там книжки найрізноманітнішого змісту. Та, прочитавши таким способом з п'ятсот книжок, побачив, що нічого не навчиться, а всіх книжок і так не вспіє прочитати. Тоді почав добирати собі виключно книжки про техніку.

Батькам Едісона почало погано вестися.

- - Час, приятелю, - - сказав раз батько, --- щоб ти на себе вже сам заробляв.

І постарався про працю для нього: продавати часописи на залізниці. Тома за перші зароблені сотики купив яблук, ласощів і пішов викрикувати:

- - Останні вісті! Сенсація! Часописи! Журнали! А може льодового цукру купите, пане?

Уявся так зручно до праці, що незабаром прийняв собі чотирьох помічників. Але й того успіху було йому замало. Саме тоді йшла в Америці війна поміж північними й південними штатами --- новин не бракувало. От Едісон доручив своїм помічникам (кожний із них продавав часописи на іншій станції) приготувати великі плакати. Вранці або ще вночі телеграфував їм заголовки нових вісток, вони виписували їх на плакатах, подорожні юрбами збиралися коло них, щоб прочитувати, а коли надходила пошта, Едісонові хлопці в одну мить розпродували вдвое більше примірників, ніж доти.

Надумав видавати власний часопис "Залізничний Вісник". У вагоні поставив малу друкарню, сам редактував і сам друкував. У "Залізничному Віснику" подавав вістки з життя залізничників, нещасливі випадки й новини з війни. Сам уже перестав продавати часописи, в вагоні читав і робив хемічні досвіди. Та раз пляшка з фосфором розбилася, вибухнув вогонь. Надбіг кондуктор - - пожежу погасив, але викинув книжки, друкарню і лябораторію, а самого Тому так нелюдяно збив, що притупив йому назавжди слух. Тома вийшов із поїзду, і позбирав своє майно, розкинене здовж залізничної колії. Друкарню примістив у пивниці батьківського дому і далі видавав свій часопис. Не перестав його друкувати й тоді, коли з батьками переїхав до іншого містечка.

Щойно маючи 16 років, уявся до іншої праці. Вивчився на телеграфіста і почав мандрівку від однієї станції до іншої. Усюди його дуже швидко викидали з посади, бо не вмів бути спокійним, працьовитим урядовцем, завжди щось майстрував, поліпшував. Керманич одного телеграфного бюро хотів перешкодити своїм телеграфістам

дрімати під час нічного чергування. От наказав їм щопівгодини пересилати умовлене слово: "шість". Томі це дуже надокучило. Він сполучив телеграфний апарат із годинником, ще домайстрував якесь пристрій і спокійно забрався до своїх дослідів, яких ніколи не переривав. А його апарат докладно кожної півгодини вистукував: "шість-шість-шість..."

Це був перший Едісонів винахід у телеграфі; пізніше стали його використовувати. Та покищо шеф, довідавшись про цю штучку, викинув Тому з посади. На іншім місці сталася йому пригода з сірчаним квасом. Знову деінде не подобалися йому таргани на стіні -- придумав убивати їх електричним струмом. І завсіди мусів покидати працю, йшів із міста до міста. Так проскитався повних шість років, ніде не загрівши надовго місця.

Аж нарешті йому пощастило. В однім телеграфнім бюрі попсувався апарат. Ніхто не вмів направити. А депеш -- гори! Саме тоді зайшов до бюра Тома. Відразу знайшов причину лиха, за півгодини не тільки направив апарат, але й поліпшив його, а для себе відкрив дорогу до слави й успіхів. Незабаром цілий світ довідався, що не Едісон був поганим телеграфістом, але кепський був телеграф. І Едісон узявся його поліпшувати. Винахід пішов за винаходом.

— Але ж, юначе! — крикнув одного разу зачудований керівник патентової установи. — Двері за вами не зачиняються, щодня маєте якийсь новий винахід до зареєстрування.

Едісон не спинився на телеграфі. Змайстрував фонограф -- сьогодні знаємо всі добре. Винайшов електричну лямпочку. Вдосконалів телефон. Перший зробив досвіди з кіном, а пізніші став творцем звукового фільму. Збудував електричний льокомотив і багато-багато іншого! В усіх ділянках техніки залишив сотні винаходів. Навіть восковий папір це його праця. Багато менших винаходів забулося, деякі відомі під іншим ім'ям, — напр., машинка до писання "Ремінгтон" називається тому так, бо Едісон той свій винахід продав братам Ремінгтонам. Опис його винаходів складається з кілька-десятьох грубих томів -- як добра бібліотека.

Усе завдячував Едісон своїй завжди живій енергії, охоті до науки, до книжки, винахідливій голові і невисипущій праці. Умів працювати як мало хто і не переривав праці, доки її остаточно не закінчував. Не переймався невдачами, ніколи не знеохочувався. Ніколи перешкод у житті не обходив, а атакував їх від чола. Не нарікав на обставини, не боявся трудноців. Тому переміг.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Якщо Вам щось не подобається в журналі "Рідна Школа", скажіть нам, або Редакції, а ми докладемо всіх зусиль, щоб поправити на яраще.

Якщо журнал подобається — не кажіть цього нам, скажіть своїм друзям, і не тільки скажіть, але й приєднайте одного-двох передплатників. Від підтримки журналу українським громадянством залежить не тільки його повза, але й зміст та форма.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО 1959-ий РІК — РІК ЗМІНЕННЯ ЖУРНАЛА "РІДНА ШКОЛА!"

Адміністрація

Рік 1969-ий

(Додатні наслідки доброго виховання шкільної молоді
дванадцять літ пізніше)

Сценічна картина в одній відслоні

ДІЄВІ ОСОБИ:

Голова посольства

Урядовець

1-ий кандидат до дипломатичної служби

2-ий кандидат до дипломатичної служби

Секретар посольства.

Діється в кабінеті голови посольства Української Демократичної Республіки в Вашингтоні, США, у 1969-ому році. За столом сидить голова посольства (його урядовий титул: "Пан голова Українського Дипломатичного посольства"). Входить урядовець посольства й повідомляє:

УРЯДОВЕЦЬ: Пане голово! У вітальні є два юнаки. Вони прохають у вас авдіенції. Ось їх візитові картки. (*Кладе картки на стіл і питает*): Чи можуть вони зайти?

ГОЛОВА: Так! Прошу!

(*Входять два кандидати до дипломатичної служби, кланяються. Коли голова випростався, кланяються вдруге, приступають до стола й представляються*):

1-ИЙ КАНДИДАТ: Називаюсь Степан Пащенко, закінчив цього року дипломатичний факультет.

2-ИЙ КАНДИДАТ: Називаюсь Ярослав Криленко, також цього року закінчив той самий факультет, що й мій друг Пащенко.

ГОЛОВА: Дуже мені приємно з вами познайомитися, панове. Прошу зайняти місця.

ПАЩЕНКО (*говорить стоячи*): Ми прочитали в часописі "Свобода", що український дипломатичний корпус цікавиться молодими фаховими силами з цієї ділянки служби.

ГОЛОВА: Прошу сідати і почувати себе цілком вільно. Я зацікавлений вашими особами, молоді панове. Хотів би знати ваше минуле, походження... (*Обидва кандидати кладуть на стіл раніш виповнені персональні запитники й сідають*).

ГОЛОВА (*переглядає запитники. Переглядаючи, питает*): Ви, молоді панове, закінчили середню школу в Денвері, штат Колорадо, в тому часі також і українську Рідну Школу там же, вищі дипломатичні студії в Джордж Таун Університеті, а я, беручи до уваги ваше знання української мови і вашу додатню пристойну зовнішню поведінку, гадав, що ви закінчили студії в Україні, або в інших європейських країнах, в сусідстві з Україною. (*Кандидати, легко підвідаючись, притакують*).

ГОЛОВА (*говорить далі*): А тепер, мої молоді панове-кандидати, дуже прошу вас поясніть мені, яка причина спонукала вас вступити до Українського Дипломатичного Корпусу? Це дуже цікавить мене! (*Кандидати зриваються з крісел, перший говорить Пащенко*):

ПАЩЕНКО: Пане голово посольства Української Демократичної Республіки! Наука в українській Рідній Школі в Денвері дала мені дуже багато. Вивчення релігії у Східньому Обряді, української мови, літератури, мистецтва, історії та географії дало мені змогу пізнати самого себе — хто я є. Український Пласт, до якого я належав, доповнив мої знання, а спів нашого хору залишився у моїм серці назавжди. Бажаю працювати для Батьківщини як дипломат.

КРИЛЕНКО: Вже минає двадцять літ, коли я почув від моого вчителя в українській Рідній Школі в Денвері, що в Українській Республіці, окупованій тоді Московчиною, всі ділянки, всі кадри були дуже добре обсаджені і то фаховими силами, лише найслабше виглядали дипломатичні кадри. Відтоді цією справою я зажида цікавився і бажаю зміцнити цю важливу ділянку в Українській Державі.

ГОЛОВА (задумливо переглядає в запитниках реєстр осіб, на яких по кликались кандидати щодо опінії, й читає голосно): Дані щодо особи подають і подауть:

1. Отець парох української парохії в Денвері...
2. Три вчителі української Рідної Школи в Денвері, з яких двоє ще живуть, а дані одного з пам'ятника...
3. Пані провідниця українського Пласти в Денвері — "пані Велика" (при слові "Велика" читає кепсько. Кандидати зриваються з місць і кажуть):

КАНДИДАТИ: "Велика"! (показуючи руками вгору).

ГОЛОВА: Прошу почувати себе цілком вільно ї прошу сідати. (Читає голосно далі):

4. Пані "Ліричне сопрано" з Українського Національного Хору в Денвері... При чому тут пані "Ліричне сопрано"? (питає).

КАНДИДАТИ (зриваються з місць і одноголосно кажуть): Пані "Ліричне сопрано". (При цьому підносять праві руки вверх і пальцями наслідують хвилювання повітря):

ГОЛОВА (відкладаючи набік запитники, по надумі): Шановні панове! Я гадаю, що ви зрозумієте, що Українській Державі можуть бути корисні лише такі дипломати, що добре знають історію та історію культури. Ми, дипломати, мусимо знати минуле, прекрасно орієнтуватися в сучасності й вміти передбачати майбутність.

Отже, пробачте, що ми тепер тут же перевіримо наші спільні відомості з вищеподаної ділянки. (Звертається до Пащенка): Пане кандидате Пащенко! Чи можете сказати мені, з ким і проти кого уклав союз гетьман Іван Мазепа?

ПАЩЕНКО: Гетьман Мазепа уклав союз із шведським королем Карлом XII. Цей союз був скерований проти московського царя Петра I.

ГОЛОВА: Чи знаєте, чому Карло XII і Мазепа програли битву під Полтавою?

ПАЩЕНКО: Так, я знаю. То було так. На початку шведи і гетьман Мазепа мали добрий вигляд на перемогу, однак кілька несподіваних випадків змінили становище. Перший випадок був такий: цар захопив шведську допоміжну армію, що везла боеприпаси для спільної армії. Таким чином шведська армія не дісталася нових підкріплень, а доброї якости артилерія попала до ворожих рук.

Другий полягав у тому, що в моменті, коли шведи дійшли до

України і сполучилися з гетьманом Мазепою, більша частина українських військ була розміщена між московськими військами. Тому ті українські військові частини не могли перейти набік Мазепи.

І ще був один знаменний, непередбачений випадок, а саме — кілька днів перед вирішною битвою шведський король Карло XII був поранений. Він не міг сидіти на коні, а їхав на ношах, прикріплених між двох коней. Під час загальної битви під Полтавою ворожа куля вбила одного коня. Ноші з королем Карлом впали на землю. Шведські вояки думали, що їх король вбитий. Їх опанувала паніка. Так українці і шведи програли битву під Полтавою у 1709 році.

ГОЛОВА: Добре, дуже добре! (Звертаючись до Криленка): А ви, пане Криленко, чи можете мені сказати, коли написано поему "Слово про похід князя Ігоря"?

КРИЛЕНКО: Поема "Слово про похід князя Ігоря" постала у 1187 р.

ГОЛОВА: Про що говориться у цій поемі?

КРИЛЕНКО: У цій поемі говориться про похід українського князя на половців.

ГОЛОВА: Хто то були половці?

КРИЛЕНКО: Половці — то був монгольський народ, який осів на кордонах України й постійно нападав на українські оселі.

ГОЛОВА: Чи знаєте ще інший монгольський народ, що також завдав багато лиха українцям?

КРИЛЕНКО: Так, я знаю. То були татари, вони з Азії. Їх було дуже багато. Татари здобули Київ у 1241 році. Вони знищили це стародавнє й гарне місто. Повбивали багато людей. Врешті татари завалили Київську Княжу Державу.

ГОЛОВА: Ви думаете, що географічне положення України є корисне?

КРИЛЕНКО: Ні, географічне положення України дуже некорисне.

Україна лежить в Європі й межує з Азією. З Азії все йшли мандрівні народи до Європи. Український народ з ними боровся. Мав великі втрати в цій боротьбі, але не загинув і залишився на своїй території, де з часом створив свою високу й багату культуру.

ГОЛОВА: Що це означає?

КРИЛЕНКО: Це означає, що український народ є сильний, здоровий, непереможний — і здібний до життя в майбутньому.

ГОЛОВА: Дуже добре! Я захоплений вашим знанням, дорогі молоді панове! Тут бачу, що ви отримали дуже гарне виховання в Українській Національній Школі в Денвері, де навчання української літератури, історії, географії та української культури були добре поставлені.

Посольство звернеться до управи вашої школи, щоб вона передала посольству акти зі шкільного архіву, бо вони можуть слугувати за анали, пропам'ятні книги та хроніки для вивчення історії нашого народу на чужині. Цей цінний матеріал посольство передасть до Міністерства Закордонних справ у Києві для дослідів в Академії Наук для різних науковців. Може з тих матеріалів скористаються також і письменники та мистці.

Коли спинимось над мотивами, якими ви керуєтесь, молоді панове, при вступленні до служби, а саме — велика ідейність, заклик

українського духа, любов до Батьківщини та бажання зміцнити кадри. — та можу заявити вам, що ви прийняті до нашої дипломатичної служби. Закінчить оформлення пан секретар посольства. Щиро вітаю і бажаю вам успіхів для добра Батьківщини! (Помовчавши хвильку після цього, каже далі):

А тепер, мої дорогі друзі, слід при кінці нашої розмови спинитися над проблемою — як і в якому історично-політичному процесі постала наша многострадальна Батьківщина вільна й незалежна. Терпіння й зневаги нашого народу впродовж останніх трьох сторіч, а передовсім жахливі жертви за останні 50 літ, довели сатрапам, що український народ — непоборимий, що його любов до слави своїх предків, до своєї країни й культурні безмежна, і що всілякі намагання наших ворогів перешкодили нам у боротьбі за волю — викликали протилежні наслідки. З подій, основаних на глибоких почуваннях нашого народу, постала наша Батьківщина — соборна, вільна й незалежна. Через цю любов, заховану в наших серцях, перебули ми найжахливіші історичні періоди, здобули бажання й гін до державності. Ця любов дала нам моральну силу й допомогла оформити наші стремління фізичною силою!

Треба зауважити, що наша Батьківщина тепер не лише вільна, але й могутня. Очі світу звернені на Україну! Світ бачить, що Україна могутня новітня держава і устрій її дійсно демократичний. Господарство її перевищує всі інші держази. Інші народи переймають сусільні, що відповідають духові часу, закони України. З усіх боків із-за кордону надходять прохання про співпрацю в ділянках — державницькій, науковій та мистецькій. Також є багато прохань від чужинецьких кандидатів на воєнні студії. При цьому з усього світу прибуває велика кількість туристів і цікавих побачити прославлювану в часописах країну. Отже, кінчаючи, тверджу, що через любов зберегли ми нашу Батьківщину в часах лихоліть і через любов вдергли її на майбутнє! Любіть Україну!

(Голова виходить. Приходить секретар посольства):

СЕКРЕТАР: Панове, молоді дипломати, щиро вітаю вас! Прошу пірейти до персонального відділу для оформлення й опісля до каси, щоб одержати службову платню й гроші на дипломатичні подорожні потреби від сьогодняшнього дня. Ваш виїзд, панове, до Києва до Міністерства Закордонних справ визначений на 15 липня в товаристві дипломатичного кур'єра ракетним літаком. Побачимось в персональному відділі. (Виходить).

(Молоді дипломати підносять високо праві руки, один до другого):

ПАШЕНКО: Вітаю, пане дипломате!

КРИЛЕНКО: Взаємно щиро вітаю, пане дипломате!

ПАШЕНКО (із захопленням): Нам добре йде! Дух української нації з нами!

КРИЛЕНКО: Друже, дух Золотопольця (автора повісті "Син України") з нами!

ПАШЕНКО: Дух української Рідної Школи у Денвері з нами!

КРИЛЕНКО: Дух українського Пласту у Денвері з нами!

ПАШЕНКО: Тепер маємо два тижні вільного часу перед від'їздом, читатимемо літературні твори для удосконалення рідної мови.

В. Луців

Чи Рембрандт намалював Мазепу в юному віці?

Принагідно в розмові, маляр-мистець Микола Бідняк кинув здогад, що хто-зна, чи один з малюнків славного голландського мистця, а саме т. зв. "Польський вершник" (чи не з 1655 р.), може представляти Мазепу в юному віці. Ця смілива думка мене застосовила і я роблю з цього певні висновки. Згаданий малюнок показує юнака в двадцять чи двадцять кілька літ, верхи на сивому коні. Вельми цікавий, не голландський стрій юнака. Шапка з червоним дном, такі ж штани, чоботи та щось в роді жупана. З лівого боку звисає козацька шабля, а проворуч сагайдак зі стрілами. Лівою рукою юнак тримає коня за поводи, а в правій мабуть лук (репродукція не дуже виразна). Щоправда, стрій не зовсім відповідає козацькому чи тогочасному шляхетському, хоча схожість є.

Професор Гарвардського Університету Вільгельм Кеглер пише у своєму тексті до згаданого малюнку так: "...Хто ж тоді цей містерійний юнак? Польський шляхтич, що відвідував Голяндію, як думали в минулому? В нав'язанні до здогадів, це радше легендарний голяндець, який, можливо, виємігрував у часі середньовічних воєн до Польщі, або це — уособлення півлітарної повстанчої групи, що в часах Рембрандта воювала на сході Європи з турками (українські козаки? — В. Л.)"

Думку проф. Кеглера можна закінчити сміливіше. Чи бува це не сам Мазепа, який і в Голяндії пробув три роки на студіях, вивчаючи артилерійську справу, і як син козацького старшини був прекрасним кіннотчиком, отже, мабуть, і тут на дозвіллі, герцював на коні, а Рембрандт скопив його на полотно.

Рембрандт помер у 1669 р. — у часі служenia Мазепи у гетьмана Дорошенка — тож він уже і з турками воював і вславився своїми геройськими чинами і, мабуть, був добре знаний в Європі, а в тому і в Голяндії.

Відносно назви малюнка "Польський вершник", то це нас не дивує, бо ще й сьогодні багато чужинців чи й самі наші вороги подають відомих українців то "русскім", то "полякам", та й на студії в Голяндію вислано Мазепу за польські гроши (мабуть із фонду Краківської Академії Б. Новодворського), тож нічого дивного, що Рембрандт міг його назвати "польським вершником". Добре було б, щоб українські історики мистецтва проаналізували цей малюнок та його історію.

КРИЛЕНКО: А потім чекає на нас чар природи нашої Батьківщини, чар українських театрів, пісні, музики й танку.

ПАЩЕНКО (*відходячи на подвір'ї*): Друже, СКОБ!

КРИЛЕНКО (*відходячи у інші двері*): Друже, СКОБ!

—○—

Сценічна картинка "Додатні наслідки..." поставлена була на сцені з нагоди святкування закінчення школіального року 9 травня 1957 року в Українській Національній Школі при Українській Католицькій Парохі в Денвері, Колорадо, США.

Наш інформатор

А Д В О К А Т И

- ОЛЬГА ЧУМАК
92 Roncesvalles Ave. — LE 3-6791
О. ДАНКОВИЧ — J. Duncan
62 Richmond St. W. — EM 4-4767
ДНІПРО ВОГДАН
527 Bloor St. W. — LE 4-3011
С. В. ФРОЛЯК
62 Richmond St. W. — EM 2-2585
Т. ГУМЕНЮК, Й. РОМАНКО
57 Queen St. W. — EM 3-0630
С. КРИПЯКЕВИЧ
11 Adelaide W., Suite 404, EM 3-4448
МИРОСЛАВ ОЛІЙНЮК
527 Bloor St. W. — LE 4-3198
Л. В. ЛІТВИН
575 Queen St. W. — EM 6-7040
McCula William
Василь Мікула
352 Bathurst St. — EM 6-9651
ВАСИЛЬ ПАЛАМАР
17 Queen St. E. — EM 2-1941
Д. Д. ШТОКАЛО
21 Dundas Sq. — EM 6-1681
М. РОМАНЮК
62 Richmond St. W. — EM 2-2585
СТЕФАН ЗАГУМЕННИЙ
6 Adelaide St. E. EM 4-6217
P. Zinko Dzinkowski
1 Roncesvalles Ave. — LE 1-1054
В. ГУМЕНЮК
371 Bay St. — EM 3-3981
ОЛЕГ МАНДРИК
383 Roncesvalles Ave. — LE 4-8911
ІВАН ЯРЕМКО
62 Richmond St. W. — EM 3-1994
- Н О Т А Р І
- Й. ПОГОРЕЦЬКИЙ
580 Queen St. W. — EM 8-7207
- Д Е Н Т И С Т И
- Д-р І. А. ГОРЧИНСЬКИЙ
312 Bathurst St. — EM 3-6373
Д-р ПЕТРО ГЛІБОВИЧ
242 Runnymede — RO 7-6124
Д-р Е. ГУМЕНЮК
567 Bathurst St. — WA 1-8307
Д-р ПАВЛО КУЛИК
575 Queen St. W. — EM 4-1989
Д-р ПАВЛО ЛЕХІЦЬКИЙ
312 Bathurst St. — EM 4-7912
Д-р М. ЛУЦІК
2902 Dundas St. W. — RO 9-4682

Д-р Р. ОХІТВА

- 828 Lake Shore Rd. — CL 1-2051
Д-р В. В. СИДОРУК
80 Roncesvalles Ave. — LE 2-1942
Д-р В. Л. СТЕЧИШИН
982 Bloor St. W. — LE 2-1942
Д-р ІЛЛЯ ВАХНА
386 Bathurst St. W. — EM 4-6515
Д-р ВОГДАН ЗАПУТОВИЧ
366 Vaughan Rd. — RU 7-7901
Д-р ВОЛОДИМИР ЮРКЕВИЧ
1595 Dupont St. — LE 3-8692

Л І К А Р І

- Д-р РОМАН БАБИН
46 Crang Ave. — LE 2-4000
Д-р РОМАН ЦУРКОВСЬКИЙ
242 Runnymede Rd. — RO 6-6051
Д-р МАРТИН ЧЕПЛЕСЮК
92 Roncesvalles Ave. — LE 4-2115
Д-р В. ДЕБЕРА
312 Bathurst St. — EM 4-8532
Д-р В. ДУДАР
1523 Dupont St. — LE 2-8997
Д-р А. ФЕДИНА
288 Bathurst St. — EM 3-3661
Д-р НАДІЯ ІВАХНЮК
409 Dovercourt Rd. — LE 3-9992
Д-р М. КАПУСТА
86-3 St. New Toronto — CL 8571
Res.: 364 Keele — RO 7-3218
Д-р ІВАН КУЧЕРЕПА
268 High Park Ave. — RO 2-3453
Д-р Ф. МЕЛЬНИК
750 Dovercourt Rd. — LE 6-1619
Д-р Г. ШИМАНСЬКИЙ
312 Bathurst St. — EM 6-3874
Д-р І. ВАСИЛЕНКО
567 Bathurst St. — WA 2-8657
Д-р А. ВОЛОЩУК
258 Bathurst St. — EM 6-3134
Д-р О. В. ЯРИЙ
4687 Yonge St. — VA 1-6565
Д-р В. ЯРМЕЙ
314 Bathurst St. — EM 4-7146
Д-р В. ЖІНЧИШИН
606 Bathurst St. — LE 3-3423
- О П Т О М Е Т Р И С Т И
- П. КІТ
465 Bathurst St. — EM 6-1355
К Н И Г О В О Д И
- В. БОДАКЕВИЧ W. Boddy
696 Yonge St. — WA 3-1809

ІВАН ГОРДІЦЯ — J. Gordean
600 Bay St. — EM 8-3139

Р. КЛІМАШ
372 Queen St. W. — EM 4-7953

В. М. МАТЕЙКО
60 Woodside Ave. — RO 6-4533

Т. ЮРІЙЧУК
580 Queen St. W. — EM 4-4877

А П Т Е К И
Sanitas Pharmacy
К. і Н. Медвідські
204 Bathurst St. — EM 3-3746

Christie Drugs
Василь Федорів
451 Christie St. — LE 6-8151

АВТОМАШИНІ
Parkway Auto Body Repairs
1974 Dundas St. W. — LE 1-1227

ВУДВІЧНІ
Accurate Builders Ltd.
Wood Manufacturing Co.
734 Dundas Highway 1st Line
Dixie, Ont., Post Office AT 9-8601

ДЕКОРУВАННЯ
Hy Grade Paint & Wall Paper
М. Ковальський — В. Косар
23 St. Johns Rd. — RO 7-0464

ДРУКАРНЯ КНІВ
686 Richmond St. W.
Toronto, Ont. — EM 3-7839

Industrial Coating Co.
Українська фабрика фарб і лакерів
Т. М. Бояр
838-840 Eastern Ave. — HO 6-3634

Г А Р А Ж І
Walter Dorosz Service Station
Tires — Batteries — Washing
1507 Dupont St. — LE 5-4995

Star Motors Service Station
О. Крущельницький — В. Тимош
3441 Dundas St. W. — RO 6-7721

George's Garage
Ю. Кулаківський
1 Ray Ave., at Weston Rd. — RO 6-6744

ФОТОГРАФИ
Anne's Photo Studio
В. Трач
865 Queen St. W. — EM 8-3147

Astor Studio
Осип Bacik
828 Bloor St. W. — LE 4-1907

College Photo-Studio
І. Ярмолюк
499 College St. — WA 2-2507

Steven Photo Studio
Ст. і О. Кутовий
927 Bloor St. W. — LE 1-0777

КЛІШАРНЯ

Aurora — Photo Engravers Co.
525 King St. W. — EM 8-4995

ЮВІЛЕРИ
Kushnir's Credit Jewellers
529 Queen St. W. — EM 6-1384

КНИГАРНІ

ARKA Bookstore
575 Queen St. W. — EM 6-7061

Пластова крамниця "ПЛАЙ"
344 A Bathurst St. — EM 8-5243

Пластова крамниця "ПЛАЙ"
768 Queen St. W. — EM 3-2748

КРАВЕЦЬКА МАЙСТЕРНЯ
Andrew Tailors
1074-1076 Queen St. W. — LE 6-0982

Peter's Custom Tailors
Петро Чаплінський
1194 Queen St. W. — LE 6-7664

М'ЯСНІ ВИРОБИ
І. та Ю. ПАВІЧІ
809 Queen St. W. — EM 4-0658

Essex Packers Ltd.
Гнат Поворозник
Hamilton — Toronto — EM 6-2127

Ontario Meat Products
О. Ревера
783 Queen St. W. — EM 4-7720

М Е Б Л І

Alexon's Upholstering & Furniture
2591 Dundas St. W. — RO 6-8476
J. Oleksiw — Res.: LE 4-2261

Alpha Furniture Co.
735 Queen St. W. — EM 3-9637

Empire Furniture
І. Козак і Б. Крамарчук
668 Bloor St. W. — LE 1-4771

Rochester Furniture
М. Герус — М. Дейнега
423 College St. — EM 4-1434

Royce Radio & Furniture Co.
Лев Допта — власник
1529 Dupont St. W. — LE 5-0175

МОЛОЧАРНІ

M-C Dairy Co.
212 Mavety St. — RO 6-6711

Green Vale Dairies Ltd.
3156 Dundas St. W. — RO 7-1728

Roger's Dairy Ltd.
459 Rogers Rd. — RO 9-7193

Н А П О І
Sunnyside Beverage Ltd.
 О. В. Петришин
 1068 Queen St. W. — LE 2-1316

ОБЕЗПЕЧЕННЯ
Y. Onyschuk & Co.
 Асекурація всіх родів
 333 Roncesvalles Ave. — LE 4-4241

О Д Я Г:
S t u l e t a x
 С. Медицький
 555 Queen St. W. — EM 6-0934

О Р Б И Т
 Shoes — Novelty — Gifts Centre
 434 Queen St. W. — 438 Bloor St. W.
 EM 6-4572 WA 3-8009

Panama Shoes
 Федір Лавринюк
 610 Queen St. W. — EM 4-0518

ОГРІВАННЯ — ФОРНЕСИ — ОЛІВА
Alberta Fuel Ltd.
 420 Bathurst St. — WA 2-6862

Jack A. Ostafew
 668 Queen St. W. — EM 4-4618

Future Fuel Oil Ltd. & Service Station
 945 Bloor St. W. — LE 6-3551

Plumbing & Heating Contractor
 Дмитро Хруш
 348 Crawford Ave. — LE 6-4805

New Way Plumbing & Heating Co.
 Михайло Сетник і Осип Сояк
 892 Bathurst St. — Tel.: LE 5-6654

П Е К А Р Н И
Beaver Bread Ltd.
 103 Lightborne Ave. — LE 5-7445

The Future Bakery
 А. і Р. Вжеснєвські
 735 Queen St. W. — EM 8-4235

Rowntree Bakery
 546 Rogers Rd. — RO 9-0774

ПЕРЕВОЗОВІ БІОРА
Dnipro-Movers & Cartage
 І. Лойовський
 63 Sorauen Ave. — LE 3-4082

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕНИЯ
 Василія Заліщуха
 455 Queen St. W. — EM 8-5370

Cardinal J. & Son
 366 Bathurst St. — EM 8-8655

РЕАЛЬНОСТЕВІ БІОРА
 Д-р I. БОЙКО
 383 Roncesvalles Ave. — LE 4-8821

Р. ЧОЛКАН
 527 Bloor St. W. LE 2-4404

J. Dale — Real Estate
 L Самотілка
 567 Bathurst St. — WA 4-6541

W. Hrynyk — Real Estate
 В. В. Гриник
 876 Dundas St. W. — EM 3-5316

Р Е С Т О Р А Н И
Flower Garden Grill
 П. Мартинюк
 751 Queen St. W. — EM 8-0608

Gloria Grill & Delicatessen
 Любомир і Стефа Крохмалюки
 883 Queen St. W.
 883 Queen St. W. — UN 1-0041
 Res.: EM 6-3109

Green Hill Food Shop
 Н. і Т. Косс
 596 Bloor St. W. — LE 1-0373

Kente's Restaurant
 John Wowk
 375 Keele St. — RO 9-0107

"ОДЕСА" РЕСТАВРАНТ
 Ст. Гулляк
 512 Queen St. W. — EM 8-0005

Olympia Restaurant
 484 Queen St. W. — UN 1-0024

Queen Fish & Chips
 С. Шланак
 859 Queen St. W. — UN 1-0522

Victoria Grill
 П. і В. Наумчукі
 612 Queen St. W. — EM 6-3380

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

W. H. Lake Hardware Ltd.
 608 Queen St. W. — EM 3-3129

Taglietti Hardware
 П. Головатий
 1477 Dundas St. W. — LE 6-3826

Denison Hardware Store
 Григорій Ковалішин
 472 Queen St. W. — EM 6-1447

Toronto Refrig. Fixture Co.
 937-947 Queen St. W. — EM 4-5461

Українська гуртівня споживчих товарів
UBA Trading Co.
 WA 2-6115 WA 2-6116
 420-428 Bathurst St.

"А Р К А" КНИГАРНЯ
 575 Queen St. W. — EM 6-7061

Пластова крамниця "ПЛАЙ"
 344 A Bathurst St. — EM 8-5243
 768 Queen St. W. — EM 3-2748

1166-1188 Dundas St. W.
Toronto, Ont. LE 6-1196

ALPHA FURNITURE CO.

Українська крамниця меблів і до-
машнього устаткування. Має на
складі всякого роду меблі, телеві-
зори, радіо, холодильні й печі,
по дуже поміркованих цінах.

Уділяємо довгочасний кредиту.

735 Queen St. W. — Tel.: EM 3-9637
Toronto, Ont.

Найбільша українська агенція
купівлі і продажі

R. S H O L K A N LTD.
Real Estate

527 Bloor St. W. — LE 2-4404

Хто дбає про своє здоров'я, той що-
денно відживається в українській
харчівні

"VICTORIA GRILL"

612 Queen St. W. — EM 6-3380
Власники: П. та В. Наумчукін

I. та Ю. ПАВИЧІ

поручач смачні ковбаси,
шикни й вудженини

809 Queen St. W. — EM 4-0658

"ANNE PHOTO STUDIO"

865 Queen St. W. — EM 8-3147
виконує весільні світлини і портрети.

"ANNE FORMAL RENTAL"

Одинока в Торонто українська
випозичальня весільних одягів.

Власник: Володимир ТРАЧ
Res.: RO 6-6375

Перша і найбільша українська молочарня в Торонто ROGERS DAIRY LTD.

Привозить високоякісне молоко, різ-
нопроцен, солодку і квасну сметану.
Всі вироби приготовляються на євро-
пейський спосіб, під доглядом до-
свідчених довголітніх фахівців.

459 Rogers Rd. RO 9-7193

Українська Аптека Недвідських SANITAS PHARMACY

204 Бетерст Ст. — EM 3-3746
Торонто, Ont.

Висилаємо ліки до всіх країн сві-
ту, на бажання летунською
поштою.

ЛЕВ ЛІТВИН

Адвокат і нотар

575 Queen St. W. — Tel.: EM 6-7040
(над "Аркою")
Toronto, Ont.

Шкільне і канцелярійне приладдя,
укр. видання, біжутерію, солодощі,
дитячі забавки тощо

поручач українська крамниця

"HALLAM CIGAR & BOOK STORE"

53 Hallam St. — LE 5-1619

Власник: В. ДІДЮК

Однока українська робітня кераміч-
них виробів. — Маємо теж різьби,
вишивки, мистецькі вироби, косме-
тику тощо.

UKRAINIAN ART — Ceramic Studio
861 Queen St. W. — EM 3-1686

Кожна українська хата, церква
і національна домівка повинні
мати ПОРТРЕТИ українських ви-
значних діячів.

"МЕТА"
Box 371 — Toronto, Ont.
Canada